

Habo kommun
info@habokommun.se

2018-12-07
1 (19)
Dnr 405-2018:6391

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Fagerhults skola i Habo kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Fagerhults skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Fagerhults skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete. I detta ingår att kartlägga hur lärarna uppmärksammar jämställdhetsfrågor i undervisningen samt identifiera vilka åtgärder som behövs för att alla elever oberoende av könstillhörighet ska få samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till lärarna kvalitetssäkrar sina omdömen och betyg. I detta ingår att rektorn ger alla lärare förutsättningar att samverka med varandra när de gör sina bedömningar.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **11 april 2019** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6391) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9, 10 och 34 §§, 4 kap 4-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för bedömningen är att rektorn i flera delar tar ett tydligt ansvar för att styra och leda det löpande och det långsiktiga utvecklingsarbetet på skolan. Utvecklingsarbetet har ett fokus på att undervisningen ska ge eleverna goda förutsättningar att nå målen och rektorn har organiserat elevhälsans och lärarnas arbete utifrån detta. Rektor beskriver att resurser fördelas efter elevernas behov, exempelvis tillgång till elevhälsans stöd. Skolinspektionen bedömer dock att rektorn behöver tydliggöra och systematisera skolans jämställdhetsarbete.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och i samband med besöket.

Uppföljning, analys och åtgärder på skolnivå

Skolinspektionens granskning visar att rektorn på olika sätt följer upp elevernas resultat, kvaliteten i undervisningen samt skolans arbete med normer och värden. Uppföljningen leder till att utvecklingsåtgärder identifieras och förbättringsåtgärder sätts in. Underlag för utveckling av undervisningen hämtas från enkäter, resultatuppföljning, lärarnas pedagogiska planeringar, elevhälsomöten, klasskonferenser, arbetslagsmöten, besök i undervisningen och resultat av de olika screeningstester som genomförs. Av dokumentation och av intervju med rektor framgår att skolans största utmaning är att öka elevernas måluppfyllelse, eftersom alla elever inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektorns analys är att skolan behöver fortsätta sitt arbete med ett inkluderande arbetssätt i klassrummet, specialpedagogiska åtgärder i den ordinarie undervisningen samt satsningar på IT och matematik.

Avseende värdegrundsarbetet i undervisningen uppger rektorn att skolan genom den så kallade trygghetsgruppen arbetar med att kartlägga skolans behov av förebyggande och främjande arbete med utgångspunkt i värdegrundsuppdraget. Representanter från skolans elevhälsa och trygghetsgruppen berättar att de tillsammans med lärarna planerar och genomför insatser kopplat till olika områden inom värdegrundsuppdraget. Sådan områden behandlar mänskliga rättigheter, demokrati och allas lika värde. Arbetet konkretiseras genom trygghetsgruppens så kallade "tvingande frågor" som lärare och elever arbetar med veckovis på olika nivåer. Enligt rektorn är detta arbete upplagt utifrån skolans värdeord, exempelvis "glädje", och arbetet delas in i fyra olika perioder över läsåret. Rektor berättar att skolans systematiska kvalitetsarbete, avseende kunskapsresultat och värdegrundsarbete, följs upp och dokumenteras fortlöpande.

Av intervjuer med elevhälsa och lärare framgår att specialpedagoger, speciallärare och rektor följer upp kunskapsresultaten flera gånger per termin. Bland annat ingår uppföljningar av screeningresultaten som rektor och specialpedagog bearbetar. Rektor säger i intervju att skolans screeningplan är omfattande men bra, samtidigt uppger rektorn att hen skulle kunna bli bättre på att återkoppla resultaten till lärarna. Lärare berättar att de för tillfället arbetar med åtgärder kopplade till Skolverkets kompetensutvecklingsinsats Specialpedagogik för lärande och ger olika exempel på inkluderande åtgärder. Samtlig intervjuad personal uppger att åtgärderna inom ramen för det systematiskt kvalitetsarbete är adekvata, med en tydlig målsättning att utveckla utbildningen inom ramen för de nationella målen. Som exempel anges att fler elever inkluderas i undervisningen och att vissa avsnitt i undervisningen har specialpedagogen en tydlig roll genom att direkt leda undervisningen.

Pedagogiskt ledarskap

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Intervjuer med rektor och personal tillsammans med skolans dokumentation, visar att skolan har etablerade mötesformer med fokus på att utveckla undervisningen. Rektor deltar i möten med arbetslag, elevhälsa, APT och trygghetsgrupp. Lärare uppger att rektorn är tydlig med hur hen fördelar sin tid och säger att rektorn har etablerade kanaler, inom exempelvis arbetslag och elevhälsa, för att följa upp utbildningen i skolenheten. Lärare uppger vidare att de har en nära samverkan inom arbetslaget och möjlighet att komma överens om, och pröva nya metoder i undervisningen. Lärare hänvisar till föregående års pedagogiska konferenser som de uppger var väl utnyttjade och gav dem möjlighet till kollegialt lärande med konkreta metoder för att utveckla undervisningen. Rektor säger att hen delvis bestämde innehållet i dessa konferenser och att fokus var processer i undervisningen, med syfte att förbättra dessa. I intervjun framför rektorn att det är svårt att avgöra vilka effekter det arbetet hade för undervisningen. En effekt som rektor ser av de vidtagna åtgärderna är att fler elever deltar aktivt i undervisningen som pågår i klassrummet, något som rektorn även kopplar till tidigare utbildningsinsatser för personalen kring arbete med elever med NPF-diagnos (Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar). Rektor och lärarna säger att utbildningen inom NPF skapat en trygghet i mer gemensamma arbets- och förhållningssätt i klassrummet.

Rektor och lärare säger att rutiner för introduktion av nyanställda lärare nyligen reviderats. Av rutinerna framgår vem som ska göra vad, och uppdraget är fördelat mellan arbetslagsledare, rektor och skolenhetens intendent. Rektor och lärarna berättar att nyanställda personal får delta i kommungemensam utbildning, exempelvis

kopplat till NPF. Rektorn säger att utbildningen är lite olika beroende på den nyanställdes arbetsuppgifter.

Skolans jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte bedriver ett strategiskt arbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas. Rektorn, elevhälsan och lärarna uppger i intervjuer att det inte finns något systematiskt jämställdhetsarbete på skolan som rektorn leder. Rektorn säger att de inom ramen för kvalitetsarbetet redovisar resultat utifrån kön och att skolan för två år sen gjorde insatser utifrån en analys av skillnader i kunskapsresultat kopplat till kön. Representanter för skolans elevhälsa säger att de "tvingande frågor" som lärarna arbetar med eleverna kring och som trygghetsgruppen följer upp mer är riktade mot allas lika värde och inte specifikt mot jämställdhet. De berättar att det inte sker något systematiskt arbete kring jämställdhetsfrågor och ser samtidigt att det finns ett behov av att arbeta med såväl jämställdhet som främlingsfientlighet på skolan. Lärare säger att de för diskussioner med elever utifrån händelser och ämnen som är kopplat till jämställdhet, men att det inte finns något gemensamt skolövergripande och systematiskt arbete. Lärare som undervisar i ämnena idrott och slöjd säger att de ibland tar upp det som kan uppfattas som typiska könsroller med eleverna.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla skolans jämställdhetsarbete vilket beskrivs nedan under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete. I detta ingår att kartlägga hur lärarna uppmärksammar jämställdhetsfrågor i undervisningen samt identifiera vilka åtgärder som behövs för att alla elever oberoende av könstillhörighet ska få samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete. Rektorn har inte kartlagt om elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar i undervisningen och inte heller skapat sig en samlad bild av hur frågor kring jämställdhet behandlas i undervisningen.

Det framgår av intervjuer med lärarna att det finns tillfällen, främst på lektioner, då jämställdhetsfrågor tas upp. Lärarna säger också att rektorn informerat om

förändringarna i läroplanens inledande kapitel. Intervjuer med rektorn och personal visar dock att det saknas en skolövergripande idé om hur jämställdhetsarbetet ska gå till och att rektor inte styr och inte följer upp hur lärarna i sin undervisning arbetar med jämställdhet. Det framgår av de åtgärder som trygghetsgrupp eller lärare vidtar att dessa inte bygger på någon systematiskt arbete utifrån exempelvis resultat i enkät. Vidare framgår av intervjuer att skolans arbete med att följa upp olika kvaliteter i undervisningen inte heller omfattar något jämställdhetsperspektiv. På frågan om pojkar och flickor behandlas lika säger eleverna att alla behandlas lika. Lärarna säger i intervjun att de utgår från individen och inte elevernas könstillhörighet.

Enligt 1 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska utbildningen främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningen oavsett kön och könsöverskridande identitet och uttryck. Av förordning om läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet framgår att skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet.¹ Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn inleder detta utvecklingsarbete med att följa upp verksamheten utifrån ett jämställdhetsperspektiv och ser till att det som framkommer i uppföljningen påverkar planering och organisering av skolans arbete. Exempel på ett sådant uppföljningsarbete kan vara att rektor fokuserar på lärares bemötande av pojkar och flickor under lektionsbesök och analyserar de skillnader som finns i kunskapsresultat.² Utbildningens arbetsformer och organisering behöver också följas upp för att säkerställa att ingen elev missgynnas på grund av könstillhörighet. Ytterligare perspektiv kan vara att analysera anmälningar om kränkande behandling

¹ Lgr 11, 1 kap. Skolans värdegrund och uppdrag och 2.8 kap Rektorns ansvar

² Skolverkets allmänna råd, Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet

utifrån elevernas könstillhörighet och att uppmärksamma könsmönster som eventuellt framkommer i elevhälsans arbete.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolans och omvärlden, 5 Kursplaner med kunskapskrav.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

De övergripande skälen för bedömningen är att undervisningen i de aspekter som granskats erbjuder eleverna goda förutsättningar att lära och utvecklas i enlighet med läroplanens syften och mål. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och i samband med besöket.

Målfokuserad, strukturerad undervisning med ett aktivt lärarstöd

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen på skolan överlag följer tydliga lektionsstrukturer. Det framgår av intervjuer och lektionsobservationer att undervisningen nästan alltid inleds med att lärare, både muntligt och skriftligt, kommunicerar lektionernas innehåll, aktiviteter och mål. Exempel på detta finns på några av de observerade lektionerna då läraren förtydligar syftet med undervisningen, exempelvis genom öppna varför-frågor. Läraren använder i dessa fall ord och begrepp hämtade från läroplanen, utan att explicit nämna den. Observationer och intervjuer med lärare och elever visar att lärarna ofta återknyter till tidigare lektion och därefter sätter in innehållet i ett större sammanhang. Elever säger i intervju att lärare ofta skrivit på tavlan vad de ska göra under lektionen. Lärare säger att det inte är överenskommet hur de ska starta lektioner, men att de har en övergripande samsyn i kollegiet. Lektioner avslutas på ett till synes planerat sätt genom att lärare exempelvis repeterar lektionens innehåll och utvärderar lektionerna.

Av observationer och intervjuer med elever och lärare framgår att undervisningen är varierad och olika moment följer varandra i en logisk följd. Sammantaget visar intervjuer med elever och lärare att undervisningen varierar och att det finns en progression i det eleverna lär sig. I några observationer syns flera exempel när lektionen har en progression från det enkla till det mer komplicerade, och hur läraren

stödjer och leder eleverna. Vidare uppger elever i intervju att de tycker att undervisningen är varierad och därför inte blir långtråkig. I observationer finns exempel när lärare låter elever arbeta enskilt, i par, i grupp eller i helklass med olika uppgifter. De lektioner som observerats innehåller flera olika delar eller moment som blandas med lärargenomgångar och klassrumssamtal. Av observationer och intervjuer med elever framgår att lärare under elevernas lektioner rör sig runt bland elever; ibland enligt tydligt mönster (från bänk till bänk) och ibland utifrån behov (handuppräckning). Elever uppger att det kan ta tid att få hjälp, men säger också att vissa lärare uppmuntrar dem till att söka stöd av varandra. Lärare säger att det ibland är många händer i luften och att de då bryter arbetet och istället förklarar momentet för alla elever.

Det framkommer av intervjuer med lärare att de på olika sätt är observanta på elever som behöver stöd för att komma vidare i sitt arbete. Exempel på detta är när lärare, vid ett par tillfällen, anpassar uppgifter och ger stöd till vissa elever, eller att lärare och elev kommer överens om delmål i uppgiften. Vidare syns när lärare stödjer elever som har svårt att komma igång och även elever som har svårt att hålla motivation i arbetet. Lärare hjälper då elever att bryta ner uppgiften i mindre delar med korta och täta uppföljningar. Elever säger i intervju att lärare ofta hinner hjälpa dem under lektionen och att om många kört fast på samma uppgift, så bryter läraren arbetet och förklarar för alla i gruppen.

Anpassningar och utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt i de flesta ämnen anpassas i syfte att stimulera elevernas lärande. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår att undervisningen har ett inkluderande arbetssätt och att elever ges olika utmaningar i undervisningen.

De elever som intervjuas säger överlag att de tycker att det är tillräckliga utmaningar i undervisningen och att det alltid finns extra arbetsuppgifter att göra om man blir klar. De äldre eleverna säger också att det finns uppgifter på olika nivåer och att de i något ämne delas upp utifrån den nivå de befinner sig på. I skolenkäten (höstterminen 2017) svarar nästan alla elever i årskurs 5 att påståendet "I min skola finns det extrauppgifter när man är klar" stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra. Elever och lärare säger att eleverna utmanas genom att få ansvar att förklara för andra elever. Lärare säger att anpassning och utmaningar beror på elevernas olika behov. De ger flera exempel på hur de arbetar med detta i undervisningen, exempelvis hur de arbetar för att öka läshastigheten hos alla elever, hur eleverna kan få svårare uppgifter i matematik och hur de formulerar uppgifter utan tak i olika ämnen. Lärare säger att de,

genom tidigare åtgärder inom systematiskt kvalitetsarbete fått flera verktyg för att anpassa undervisningen så att den omfattar alla elever.

Observationer av undervisningen visar att lärare anpassar såväl material som förklaringar till olika nivåer. Av lektionsobservationer framgår att lärare förberett extra material för enskilda elever och att en del elever får en mer ingående instruktion. Det finns också exempel på att lärare tillmötesgår elevernas åsikter och anpassar uppgifterna därefter. Lärare berättar hur de på ett medvetet sätt delar in elever i lärpar. Detta för att eleverna ska kunna samverka och stödja varandra.

Elevhälsan och rektorn berättar i intervjuer att anpassning, utmaningar och stimulans i undervisningen är något de kontinuerligt arbetar med på skolan. Rektorn låter exempelvis specialpedagogen gå in och stödja undervisningen på gruppnivå i vissa klasser och i vissa moment, för att möjliggöra undervisning på flera nivåer. Elever berättar i intervju att de tycker att lärare visar att de tror på att de ska lyckas och att lärarna uppmuntrar och sporrar dem i undervisningen. I observationer syns flera tillfällen när lärare uttrycker höga förväntningar, exempelvis genom att säga jag "är säker på att du kommer att klara detta" och hänvisa till hur eleven lyckats med tidigare uppgifter.

Eleverna görs delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna med hjälp av olika metoder och strategier görs delaktiga i sitt lärande samt involveras i planering och utvärdering av undervisningen. I observationer och intervjuer med elever framkommer att lärare bjuder in eleverna till inflytande över undervisningen, det kan exempelvis handla om vad eleverna vill arbeta med inom ett praktiskt estetiskt ämne, eller vad man vill skriva om i samband med läs- och skrivinlärning. Lärare beskriver i intervjuerna flera olika sätt att ge eleverna inflytande på undervisningen. Lärarna ger exempel på hur de skriftligen låter eleverna utvärdera och reflektera över vad de gjort och vad de lärt sig. Det kan även ske i form av exit-tickets, för att se vad eleverna lärt sig. Någon lärare berättar att hen låter eleverna vid slutet av dagen få svara på frågan "vad nytt har du lärt dig idag?". Eleverna ger i intervjuer exempel på såväl muntliga som skriftliga utvärderingar och berättar att de på slutet av en lektion kan få berätta vad de tycker om undervisningen. Elever säger också att vissa lärare låter dem svara på fem frågor angående lektionen som exempelvis handlar om deras egen insats, vad de lärt sig, vad som var lätt och vad som var svårt. Ungefär 80 procent av eleverna i årskurs 5 som hösten 2017 besvarat skolinspektionens skolenkät säger att påståendet "på lektionerna är vi elever med och påverkar hur vi ska arbeta" stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra.

De flesta observerade lektioner avslutas med repetition och en kortare utvärdering. Repetitionen kan bestå i att läraren sammanfattar vad de gjort under lektionen och berättar hur de kommer att fortsätta framöver. Ibland ställer lärare frågor för att kontrollera att eleverna förstått innehållet. I flera av de observerade lektionerna får eleverna utvärdera lektionen eller sitt eget lärande, antingen genom frågor som lärare ställer till hela gruppen eller att eleverna får reflektera själva och föra in detta i skolans lärplattform.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.2

Kunskaper, 2.3 Elevernans ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i hög utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

De övergripande skälen för bedömningen är att skolan har ett aktivt och medvetet arbete för att skapa en lärmiljö där eleverna är trygga. Även om elever uppger att det inte alltid är studiero på deras lektioner, bedömer Skolinspektionen att skolans arbetet kring studieron i undervisningen sker samlat och målinriktat.

Nedan följer Skolinspektionens övergripande motivering till bedömningarna kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och i samband med besöket.

Skolans arbete för att skapa trygghet på skolan

Granskningen visar att skolan arbetar både förebyggande och åtgärdande för att skapa en trygg miljö. Skolan kartlägger och analyserar regelbundet elevernas uppfattning av tryggheten. Det samlade arbetet för elevernas trygghet utgår i stor utsträckning från trygghetsgruppen som rektor leder. Av intervjuer med rektor och skolenhetens elevhälsa framgår att arbetet består i kartläggningar av verksamheten och beslutade åtgärder utifrån detta. Exempelvis försöker gruppen hitta mönster i de anmälda kränkningarna och möter detta med åtgärder, exempelvis rastaktiviteter. Vidare berättar elevhälsan om projekt av främjande karaktär, som exempel nämns ”bygg din grupp trygg” som alla klasslärare arbetar med. Elevhälsan och lärarna berättar om åtgärder som utifrån ett inkluderande arbetssätt har gett effekt. De säger att eleverna upplever en tryggare miljö när alla elever är i klassrummet och inte rör sig fritt mellan klassrum och grupprum. Rektorn säger att skolan tillsammans med fritidshemmet arrangerar rastaktiviteter för att aktivera alla elever samt öka tryggheten under rasterna. I observation av undervisning syns hur lärare i dörröppningen samtalar med

elever som varit oense på rasten. Samtliga intervjuade elever säger att de tycker att skolan är trygg, även om några elever upplever att det ibland uppstår konflikter på rasterna. I Skolenkäten svarar 86 procent av eleverna i årskurs 5 att påståendet "jag känner mig trygg i skolan" stämmer helt och håller eller stämmer ganska bra.

Skolans arbete kring studiero

Granskningen visar att det finns ett pågående och samlat arbete på skolan med att skapa studiero. Lärare vidtar åtgärder för att skapa en lugn miljö som ger effekter i undervisningen. Granskningen visar dock att studieron varierar mellan klasserna, vilket syns i elevernas utsagor. I observationer av undervisningen framkommer att elever i de flesta lektioner och klasser kan tillgodogöra sig undervisningen utan att störas. Elever berättar dock i intervju att studieron inte alltid är bra. De berättar att det finns elever som ofta stör undervisningen och att undervisningstid förloras när det blir oroligt i klassrummet.

I de Skolenkäter som Skolinspektionen genomför med elever i årskurs 5 och lärare vid skolan hösten 2017 skattas studieron som låg. Mer än hälften av elever i årskurs 5 svarar att påståendet "jag har studiero på lektionerna" stämmer ganska dåligt.

Lärare uppger i intervju att de delar elevernas bild om att studieron ibland är bra och ibland är sämre. Lärare säger att de arbetar med att förbättra studieron hela tiden. Lärare berättar att de arbetar för att skapa god struktur i undervisningen som ett sätt för att upprätthålla studiero. Lärarna ger exempel på hur ett sådant strukturerat arbetssätt gett ett lyckat resultat i oroliga klasser.

Rektorn berättar att arbetet med studiero har varit prioriterat under flera år. Enligt rektorn är en anledning till vissa brister i elevernas studiero att skolan inte lyckas möta alla elevers behov. Rektorn säger att skolan arbetar med att skapa strukturer i undervisningen för att säkerställa studiero. Rektorn berättar att skolan genom kompetensutvecklingsinsatser förändrat sitt synsätt och kommit en god bit på vägen vad gäller kopplingen mellan hur undervisningen genomförs och studieron. Rektorn säger att arbetet varit framgångsrikt och att det är mycket lugnare på skolan nu än vad det var för en tid sedan. Rektorn uppger att lärare i större utsträckning förstår hur deras undervisning påverkar klimatet i klassrummet. Samtidigt ser rektorn en variation i hur väl olika lärare lyckas möta samtliga elevers behov i klassrummet vilket kan påverka studieron i dessa grupper. Även representanter i elevhälsan uppger i intervju att lärares förmåga att planera undervisningen och att möta alla elevers behov skiljer sig vilket påverkar studieron och berättar vidare att lärares ledarskap i klassrummet är ett viktigt utvecklingsområde för skolan. Rektor säger att det finns lärare som får stöd och stöttning för att utveckla sitt ledarskap i klassrummet.

Skolinspektionen konstaterar att rektorn identifierat ett behov av att fortsätta utveckla arbetet med att skapa studiero. Skolinspektionen vill i sammanhanget understryka att ett tydligt ledarskap och en stimulerande undervisning i hög grad visat sig vara faktorer som påverkar studieron i klassrummet ³.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14-15 §§

10 kap. 20 a § skollagen, 9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för bedömningen är att rektorn följer upp skillnader i omdömen och betyg och vidtar adekvata åtgärder vid eventuella avvikelser. Samtidigt visar granskningen att skolan inte har organiserade former för lärares samverkan kring bedömning och betygssättning.

Nedan följer Skolinspektionens närmre motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och i samband med besöket.

Analys av skillnader i resultat

Granskningen visar att rektorn gör analyser av skillnader i resultat för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning. Intervjuer med lärare, elevhälsa och skolledning visar att skillnader mellan omdömen och betyg i olika ämnen följs upp. Uppföljning och analys görs inom ramen för systematiskt kvalitetsarbete, där skolan under rektors ledning ser över och analyserar resultatet av betygssättningen. I det löpande arbetet sker viss uppföljning och analys av de omdömen som sätts i respektive ämne. Rektorn säger att hen ser över omdömen och framför allt resultaten för de elever som är i behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Rektorn säger även att hen för samtal med lärare om bedömning och betygssättning när hen

³ Skolinspektionen (2016c) *Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 16.

upptäckt avvikelser i omdömena. Skolan har ett antal avstämningstillfällen under läsåret då frågor om bedömning och elevernas utveckling mot målen följs upp och analyseras på rektorsnivå. I intervjuer med rektorn, lärarna och skolans elevhälsa framkommer att skolan följer huvudmannens screeningplan som omfattar hundra tester. Rektorn tar del av resultaten men uppger att hen skulle kunna ge ännu bättre feedback till lärarna utifrån vad som framkommer i uppföljningen av bedömningen och betygssättningen.

Samverkan kring likvärdiga bedömningar

Granskningen visar att alla lärare inte samverkar med varandra när de ska bedöma elevernas kunskaper och sätta betyg. Lärare berättar att det finns en organiserad sambedömning gällande nationella prov med en annan skolenhet. Lärarna berättar att de använder sig av Skolverkets bedömningsstöd i ämnena svenska och matematik och också ett annat material för stöd i bedömning och utvecklingsarbete gällande läsinläring. Lärare säger att de ibland använder tid på arbetslagsmötena och då pratar bedömning, men att det inte är organiserat.

Lärare säger att tidigare läsår fanns tid avsatt för samverkan inför betygsättning och bedömning, men att denna tid inte finns i kalendariet innevarande läsår. För de lärare som undervisar i ämnen där nationella prov saknas finns det enligt den intervjuade lärargruppen inget organiserat arbete för att säkerställa en likvärdighet i bedömningen av elevernas kunskaper. Det finns också lärare som ger uttryck för att de behöver mer stöd och efterlyser tid för ämnesnätverk och sambedömning. Lärare berättar att det finns ett antal aktiva nätverk i kommunen och att dessa kan användas för sambedömning. Lärarna säger vidare att det är upp till de själva att aktivera och driva nätverken.

Rektorn uppger, precis som lärarna, att det finns en sambedömning kopplad till nationella prov, men att arbetet i övrigt skulle behöva förbättras. Tidigare fanns det, enligt rektorn, gemensam avsatt tid men det ryms inte i årets kalender. Enligt rektorn har de olika nätverken olika grad av aktivitet och ett par ligger nere, bland annat SO-nätverket. Rektorn säger att det är upp till lärarna i kommunen om de vill aktivera nätverket. Vidare berättar rektorn att samarbetet mellan skolans lärare och lärare på andra skolenheter skulle behöva utökas avseende stöd och samtal vid bedömning och betygssättning. Som det är idag är det främst kopplat till nationella prov och endast i enstaka ämne, säger rektor.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla skolans arbete med likvärdig bedömning vilket beskrivs nedan under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till lärarna kvalitetssäkrar sina omdömen och betyg. I detta ingår att rektorn ger alla lärare förutsättningar att samverka med varandra när de gör sina bedömningar.

Granskningen visar att skolans arbete för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning behöver utvecklas. Av intervjuer med lärare och skolledning framgår att det, förutom den årliga sambedömningsträffen för lärare som genomfört nationella proven, saknas forum där lärare kan diskutera och kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Även om lärare själva organiserar samtal för sambedömning är dessa inte systematiska och omfattar inte heller alla lärare. Intervjuer med skolledningen visar att lärare själva förväntas starta upp kommunens nätverk för att få stöd vid bedömning och betygssättning.

Av läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.⁴ Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att organiserar lärarnas arbete så att de får möjlighet diskutera och analysera hur de bedömer och betygssätter elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Utgångspunkten för ett sådant arbete kan vara Skolverkets bedömningsstöd.⁵ Skolinspektionen vill påpeka att arbetet med att utveckla lärares bedömningskompetens behöver organiseras utifrån de behov som olika lärare har. Skolinspektionens ombedömningar av nationella prov visar att sambedömning och extern bedömning (någon annan än elevens ordinarie lärare bedömer provet) minskar de genomsnittliga avvikelserna och bidrar till en likvärdig bedömning.

⁴ Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 rektorns ansvar

⁵ Se www.skolverket.se och flikarna "Prov och bedömning" – "Bedömning" – "Bedömningsstöd". Se också aktuell information på Skolverkets hemsida för vilka bedömningsstöd som är obligatoriska och inte.

På Skolinspektionens vägnar

X Inger Börjesson

Beslutsfattare

Signerat av: Inger Börjesson

X Andreas Leo

Föredragande

Signerat av: Andreas Leo

I handläggningen av ärendet har även utredare Yrsa Alm Holmkvist medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 8 oktober 2018 och den 10 oktober 2018. Besöket genomfördes av Andreas Leo, Yrsa Alm Holmkvist och Inger Börjesson.

Fagerhults skola är belägen i norra delen av Habo kommun. Skolenheten har cirka 160 elever i förskoleklass till och med årskurs 6. Personalen är samlad i ett arbetslag och skolan leds av en rektor som även ansvarar för Kråkeryds skola.

Eftersom antalet elever i årskurserna är litet presenteras endast sammantaget betygsresultat i Skolverkets databas SIRIS. Av den framgår att enstaka elever i årskurs 6 inte når betyget godkänt i alla ämnen vid betygssättningen 2016/17. Rektor redovisar i insänd dokumentation att elever i åk 6 vid betygssättningen 2017/18 nådde kunskapskraven i de flesta ämnen. Av redovisningen framgår att enstaka elever inte nådde minst godkänt i engelska, matematik, musik och svenska. Av samma redovisning framgår att i svenska, matematik och naturorienterande ämnen nådde inte alla elever kunskapskraven för årskurs 3 (läsåret 2017/18).